

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.584/2017/4.

A tanács tagjai: . Zánthy János

a tanács elnöke

. Magyarfalvi Katalin

előadó bíró

. Farkas Katalin

bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Ferenc Jácint ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék
7.Mf.680.611/2016/8.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

33.M.1253/2014/38.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.680.611/2016/8. számú rész-
közbenső ítéletét - a felülvizsgálattal nem támadott rendelkezés
érintése nélkül - hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot
új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A Kúria a peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült
költségét 50.000-50.000 (ötvenezer-ötvenezer) forintban, a
felülvizsgálati eljárás illetékét 288.800
(kettőszáznyolcvannyolcezer-nyolcszáz) forintban állapítja meg.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2011. június 1-től ügyvédjelölt munkakörben állt az alperes alkalmazásában. Az alperes a felperes munkaviszonyát a 2014. március 13-án kelt felmondással, a felperes munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával és képességeivel összefüggő okokra hivatkozva, az alábbi indokolással megszüntette. A felperes munkáját többször pontatlanul, a munkáltatói utasításokat és az alkalmazandó jogszabályokat figyelembe nem véve végezte, illetve el

sem végezte. A felperes a ... által 2014. február 28-án 15 órakor kiadott, a ... Kft. taggyűlési iratok tervezetének a felek akaratával és az alkalmazandó jogszabályokkal való összhangja vizsgálatára irányuló utasítást nem teljesítette, a munka elvégzésére vonatkozó kérdésre a munkahelyéről való távozáskor azt válaszolta, hogy „fogalma sincs”, a munkáltatói jogkört gyakorló irodavezető „rúgja ki”, ha akarja, ő megy és más munkahelyet keres. A ... Kft. végelszámolásával kapcsolatos társasági iratok tervezetét az ügyféltől kapott utasítástól eltérően készítette el, tartalmi és formai hibákat végett: a Kft. vagyonának a tagok közötti felosztási arányát tévesen (az egyik tag esetében 8,5% helyett 5,5%-ban) tüntette fel és a társasági szerződésnek a végelszámolás esetén irányadó vagyonfelosztásról szóló 4.2.4. pontja helyett az elővásárlási jogról szóló 4.2.2. pontját módosította. A felperes a ... című jogi kiadvány 2014. januárjában elvállalt, 2014. június 30-i véghatáridőre elvégzendő felelős szerkesztői feladattal kapcsolatban az eltelt másfél hónapban semmiféle munkát nem végzett, ezzel veszélyeztette a projekt megvalósítását és a munkáltató üzleti érdekeit. A felperes a munkaidejét az irodavezetővel 2014. február 28-án személyesen folytatott éves értékelése óta a kiadott munkafeladatok elvégzése helyett nagyrészt vélt sérelmei munkatársaival történő megosztásával és a munkáltatóhoz intézett felszólítások elkészítésével töltötte, amely időszakban érdemi munkája az elvárhatónál kevesebb és különösen alacsony színvonalú volt. A fenti mulasztások és tévedések alapján a felperes munkaviszonnyal kapcsolatos magatartása nem felel meg a tőle, mint több éves szakmai gyakorlattal rendelkező ügyvédjelölttől elvárható gondosság, szakszerűség és szakmai alkalmasság mércéjének.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes módosított keresetében a jogellenes felmondás jogkövetkezményeként 2.880.000 forint elmaradt jövedelem, továbbá 1.500.000 forint sérelemdíj, 500.000 forint túlmunkáért járó díjazás megfizetésére és bocsánatkérésre kérte kötelezni az alperest. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felmondás valódi indokát az általa a felmondást megelőzően több ízben sikertelenül kért, a jogi szakvizsgára való jelentkezéséhez szükséges munkáltatói igazolás kiadásának alperes általi megtagadásával kapcsolatos körülmények képezték, az alperes a felmondás jogát a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 7. §-ába és 6. § (2) bekezdésébe ütköztetve gyakorolta. Másodlagosan hivatkozott arra, hogy a felmondás nem felel meg a világos indokolás követelményének, a felmondási indokok valótlanok, illetve okszerűtlenek.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes költségeiben való marasztalását kérte arra hivatkozva, hogy a felmondásban megjelölt, a felperes munkavégzésével és

magatartásával kapcsolatos okok miatt, az Mt. 7. §-át nem sértő módon élt a felmondás jogával. A felperes sérelemdíjra való jogosultságát megalapozó jogsértést nem követett el; az alperes vitatta a túlmunkáért járó díjazás iránti követelést is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az alperest túlmunkáért járó díjazás címén 861.084 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította, a felperest 650.000 forint + áfa perköltség, az alperest 51.665 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte; a döntése meghozatala során alkalmazott jogszabályokként az Mt. 64. § (1)-(2) bekezdését, 66. § (1)-(2) bekezdését és 82. § (1)-(2) bekezdését jelölte meg.
- [5] A bíróság az ítélet jogi indokolásában részletesen ismertette a perben meghallgatott tanúk, ... (az alperes részére megbízás alapján munkát végző személy), ... (a felperes közvetlen munkahelyi vezetője), ..., ..., ... (a perbeli időszakban a felperessel ügyvédjelöltként együtt dolgozó munkatársak), ... (irodavezető), az alperes által a felperes munkaviszonya megszűnése után ügyvédjelöltként foglalkoztatott ... tanúvallomását és a munkaszerződés 4. pontja szerinti megállapodást, amely szerint a felperes jogi szakvizsgát az alperessel egyeztetett időpontban tesz, amelyre az alperes - a számára alkalmas időpontban - 4 hét fizetett és 3 hét fizetés nélküli szabadságot biztosít. A bíróság az ítéletben rögzítette, hogy a felperes a szakvizsgát előkészítő tanfolyamot 2013. decemberében végezte el, majd 2014. januárjában az iroda arculatát tükröző kiadvány szerkesztését vállalta el. Ennek munkaterhéről - korábbi tapasztalatai alapján - a felperes tudomással bírt, és azt is tudhatta, hogy a napi munkája melletti feladat ellátása és a szakvizsgára való felkészüléssel járó távollét nem egyeztethető össze. A felperes éves értékelésekor a munkáltatói jogkör gyakorlója tájékoztatást adott a teljesítménye javításának szükségességéről és arról, hogy a szakvizsga letételére későbbi időponttól kerülhet sor. A bíróság az ítéletben - az ügyvédjelölt munkatársak tanúvallomásai alapján - rögzítette azt is, hogy munkatársak szakvizsgáikat a munkaszerződésükben foglaltak szerint tették le, az alperes e téren „korrekt” magatartást tanúsított.
- [6] Az ítéleti érvelés szerint a felmondás indokolásában felsorolt hibákat és hiányosságokat a felperes közvetlen munkahelyi vezetője tanúvallomása alátámasztotta, a jogi kiadvány elkészítésével kapcsolatos hiányosságokat, azt, hogy a kiadvány megfelelő színvonalon és tartalommal való elkészítése néhány hét alatt nem történhetett meg, három tanú (..., ..., ...) vallomása igazolta. A felperes 2014. február 28-át követő elégtelen munkavégzésével és magatartásával kapcsolatos felmondási indokot szintén több tanú (..., ..., ...) tanúvallomása támasztotta alá; a felperes által a 2014. március 10-11-én teljesített munkavégzése igazolására

becsatolt okiratban szereplő adatok az alperes nyilvántartásában rögzített adatokkal nem egyeztek. Az alperes a perben rá háruló bizonyítási kötelezettségének eleget tett, a jogviszony felmondással történő megszüntetése jogszerű.

- [7] Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy joggal való visszaélés nem történt, a felperes által megjelölt azon körülmény, hogy a munkahelyéről kikísérték és munkatársaival ismertették a felmondás indokát, joggal való visszaélésként nem értékelhető és sérelemdíj megállapítására sem ad alapot. A bíróság az alperest túlmunkáért járó díjazás címén a felperes munkatársai tanúvallomása alapján marasztalta.
- [8] A felperes fellebbezésében a felmondás jogellenességének megállapítására és jogkövetkezményei alkalmazására, a sérelemdíj megfizetésére és az alperes bocsánatkérésre való kötelezésére irányuló kereseti kérelmeit elutasító és az őt perköltségben marasztaló ítéleti rendelkezések megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a felmondás jogszerűségét elsőként a joggal való visszaélés körében kellett volna vizsgálnia, a felmondás jogellenességét - a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, azok mérlegelésének eredményeként - elsődlegesen az alperes ezen jogsértése miatt, másrészt azért kellett volna megállapítani, mert felmondásra alapot adó kötelezettségszegést, mulasztást nem követett el. A bíróság a bizonyítékokat egyoldalúan értékelte, az elfogult tanúk vallomását és az alperes által csatolt okirati bizonyítékokat - a felperes tartalmi és formai aggályai ellenére - elfogadta, a volt kollégájához intézett kérdésre történő válaszadást is jogsértően tiltotta meg. A nem vagyoni kártérítés, illetve sérelemdíj iránti követelése elutasítását az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, a perköltséget a piaci viszonyokkal ellentétesen, az alperes jogi képviselői által kifejtett tevékenységet figyelembe nem véve, eltúlzott mértékben állapította meg.
- [9] Az alperes érdemi ellenkérelmében az elsőfokú ítéletnek az általa benyújtott csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részében való helybenhagyását és a felperes másodfokú eljárási költségekben való marasztalását kérte arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, az alkalmazandó jogszabályok helyes értelmezésével állapította meg, hogy a felmondás jogszerű. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást a joggal való visszaélés körében is lefolytatta, a felperes által hivatkozott, a szakvizsgára jelentkezéssel kapcsolatos konfliktus szempontjából releváns tanúvallomásokat helyesen értékelte és a sérelemdíj megfizetésének elutasítására vonatkozó döntést is megfelelően indokolta. Csatlakozó fellebbezésében az alperes az őt túlmunkáért járó díjazás megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezésnek a Pp. 3. § (1) bekezdése és 164. § (1) bekezdése elsőfokú bíróság általi megsértése miatti megváltoztatását és a felperes ezen kereseti kérelmének elutasítását, valamint a perköltségre vonatkozó

rendelkezés megváltoztatásával annak az alperes és jogi képviselői között létrejött megbízási szerződések szerinti 1.500.000 forint + áfa összegre történő felemelését kérte.

- [10] A felperes a csatlakozó fellebbezés elutasítását arra hivatkozva kérte, hogy a túlmunkáért járó díjazás tárgyában hozott, fellebbezésével nem érintett rendelkezés esetében a Pp. 244. §-a értelmében nincs helye csatlakozó fellebbezés előterjesztésének.
- [11] A másodfokú bíróság az alperes csatlakozó fellebbezését a másodfokú tárgyaláson hozott 8. számú végzésével a rendkívüli munkavégzés ellenértékére vonatkozó részében - a Pp. 244. § (1) és (3) bekezdése alkalmazásával - elutasította, mert a túlmunkáért járó díjazásra vonatkozó ítéleti rendelkezéssel szemben a felperes fellebbezéssel nem élt, csatlakozó fellebbezésnek pedig, járulékos jellege folytán csak a másik fél által előterjesztett fellebbezéssel érintett főtárgy tekintetében van helye.
- [12] Az alperes által a másodfokú bíróság 8. számú végzésével szemben előterjesztett fellebbezést a Fővárosi Ítéltábla a 7.Pkf.25.988/2017/3. számú végzésével - helyes indokai alapján - helybenhagyta.
- [13] A másodfokú bíróság a 8. szám alatt hozott rész-közbenső ítéletével az elsőfokú ítéletnek a sérelemdíj megfizetésére irányuló keresetet elutasító rendelkezését - az indokolás kiegészítésével - helybenhagyta, a rendkívüli munkavégzés ellenértéke megfizetésére irányuló rendelkezését a csatlakozó fellebbezés elutasítása okán nem érintette. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a felmondás körében a bizonyítékok téves, részben iratellenes, okszerűtlen értékelése miatt megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, az elmaradt jövedelem megfizetésére irányuló kereset tekintetében az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította; a felperes másodfokú perköltségét 50.000 forintban, az alperes másodfokú perköltségét 150.000 forint + áfa összegben állapította meg és megállapította, hogy a sérelemdíj vonatkozásában az eljárási illetéket az állam viseli.
- [14] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes tévesen állította, hogy a felmondás jogszerűsége körében elsőként a joggal való visszaélés körülményeit kellett vizsgálni; ha a munkavállaló a felmondás indokolását is vitatja, a joggal való visszaélést - a következetes bírói gyakorlat (EBH 2005.1238.) szerint - akkor kell vizsgálni, ha a felmondási indok valós és okszerű voltát a munkáltató bizonyítja a perben. A másodfokú bíróság a felek bizonyítási kötelezettségéről való tájékoztatása hiányosságait eljárása során pótolta, a feleknek további bizonyítási indítványa nem volt. A felmondás jogellenességét a másodfokú bíróság - a felmondási indokok valótlanosága, okszerűtlensége, illetve a világos indokolás követelményébe ütközés okán - a következők szerint állapította meg.

- [15] A ... Kft. taggyűlési jegyzőkönyvével kapcsolatos feladat elvégzésének felperes által vitatott elmulasztására és a számonkérésekor történt reagálására vonatkozó okot illetően kizárólag a felperes közvetlen munkahelyi vezetőjének tanúvallomása állt rendelkezésre. A felperes és a tanú nyilatkozatai közötti ellentmondás feloldására a perben nem került sor, az alperes a tanúvallomáson kívül más bizonyítékkal nem szolgált a mulasztás pontosítására, konkretizálására, illetve igazolására; a bizonyítékokból azt sem lehetett megállapítani, hogy a felperes kapott-e és milyen határidőt a feladat elvégzésére.
- [16] A ... Kft. végelszámolásával kapcsolatban felrótt kötelezettségszegésre szintén csak a felperes közvetlen munkahelyi felettesének tanúvallomása állt rendelkezésre, a tanú maga adta elő, hogy a hibákat azonnal kijavította. A felmondásban az alperes konkrét hiányosságokat rótt a felperes terhére, amelyeket a tanúvallomáson kívül egyéb bizonyíték nem támasztott alá, így a felmondást ezen indok sem támaszthatta alá.
- [17] A másodfokú bíróság - az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ütv.) 97. §-a és a BH 2000.138. számú eseti döntés felhívásával - kiemelte, hogy az ügyvédjelöltek nem önállóan, hanem a munkáltató utasításai szerint, felügyelet mellett végzik munkájukat, a felmondásra okot adó mulasztás esetén pedig, annak megítélésekor, hogy az alapos indokul szolgál-e a jogviszony megszüntetésére, értékelni kell a hiba, illetve mulasztás jellegét, így azt is, hogy a mulasztás bármely hasonló munkakörben foglalkoztatott munkavállalóval előfordulhat-e, illetve mennyiben sértette a munkáltató érdekeit. A felmondásban felhozott fenti mulasztások még valóságuk esetén sem „feltétlenül” alkalmasak a felmondás jogszerűségének alátámasztására, figyelemmel arra is, hogy az alperes sem állította, hogy ezen esetekből az ügyfelek számára probléma származott volna, sőt éppen azt állította, hogy a hiányosságokat a felperes munkáját felügyelő ügyvéd korrigálta.
- [18] A ... jogi kiadvány elkészítésével kapcsolatban felrótt mulasztást a másodfokú bíróság, tekintettel arra, hogy az alperes határidőt, ütemtervet nem határozott meg, konkrét utasítást, elvárást nem fogalmazott meg, nem találta olyan indoknak, amely a munkaviszony megszüntetését okszerűen alátámasztaná. A másodfokú bíróság a felmondás azon indokát, amely szerint a felperes magatartása nem felelt meg a több éves szakmai gyakorlattal rendelkező ügyvédjelölttől elvárható gondosság, szakszerűség és szakmai alkalmasság mércéjének, a munkaviszony fenntartását akadályozó magatartás, mulasztás megjelölésének hiányában, az MK 95. számú állásfoglalásban rögzített, a világos indokolás követelményébe ütközőnek ítélte. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes munkavégzésével kapcsolatban a 2014. február 28. előtti időszakban, közel három éven keresztül nem merült fel érdemi kifogás, az elvárt eredmény hiányára alapított felmondás pedig - a BH 2008.344. számon közzétett, jelen ügyre is irányadó döntéssel összhangban - jogellenes.

[19] A felperes 2014. február 28-át követő munkavégzésével és magatartásával kapcsolatos felmondási megállapításokat a másodfokú bíróság részben az indok túl általános megfogalmazása, másrészt annak bizonyíthatatlansága miatt tartotta alkalmatlannak arra, hogy a felmondást alátámassza. A munka éves értékelését követően kialakult konfliktushelyzet szükségszerűen eredményezte, hogy a felperes nem a korábbi lojalitással végezte munkáját. Az, hogy a felperes - jogosnak vélt igényét érvényesítendő - néhányszor felszólító levelet írt az alperesnek és hogy problémáit megosztotta munkatársaival, nem szolgálhat alapul a jogviszony megszüntetésére, arra pedig, hogy a felperes 2014. február 28. után semmilyen munkát nem végzett, az alperes sem hivatkozott, arra bizonyítékot nem csatolt. A másodfokú bíróság rámutatott: a munkavállaló akkor nem végzi a munkáját megfelelően, ha teljesítménye a munkatársaitól jelentős mértékben elmarad, vagy a többiekénél lényegesen nagyobb hibaszázalékkal dolgozik (BH 1999.423.). Az alperesnek - a perben meghallgatott két tanú (... és ...) tanúvallomásából kitűnően - más munkavállalók munkavégzésével is volt kifogása. A fentiek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a perben a felmondási indokok valóságát nem bizonyította aggálytalanul, ezért - mellőzve a joggal való visszaélés körében felhozott fellebbezési kifogások vizsgálatát - az Mt. 64. § (2) bekezdése és 82. §-a szerinti jogkövetkezmények alkalmazásáról rendelkezett azzal, hogy az elmaradt jövedelem, a távolléti díj, a megtérült jövedelem és a kárenyhítési kötelezettség körében további bizonyítás lefolytatása szükséges.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[20] Az alperes a jogerős rész-közbenső ítélet ellen az Mt. 52. § (1) bekezdése, 64. § (2) bekezdése, 66. § (2) bekezdése, a Pp. 166. § (1) bekezdése, 253. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése megsértése, a csatlakozó fellebbezést elutasító jogerős végzés ellen a Pp. 233/A. §-a, 244. §-a, 258. §-a és 270. §-a megsértése miatt élt felülvizsgálati kérelemmel. A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemben elsődlegesen annak megváltoztatását, a felmondás jogszerűségének megállapítását, a felperes keresetének elutasítását, az elsőfokú perköltség összegének megváltoztatásával a felperes 1.500.000 forint + áfa összegű perköltségben, továbbá - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IMr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint meghatározott mértékű - másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségekben való marasztalását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte. A jogerős végzés elleni felülvizsgálati kérelmében az alperes elsődlegesen a másodfokú bíróság 8. alszámú, a csatlakozó fellebbezését elutasító és az ítélet tábla által hozott helybenhagyó végzés megváltoztatását, valamint - a csatlakozó fellebbezés érdemi elbírálásával - az

elsőfokú ítélet megváltoztatását, a rendkívüli munkavégzés ellenértékének megfizetésére irányuló kereseti kérelem elutasítását, ezzel összefüggésben - az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatásával - a perköltség összegének 1.500.000 forint + áfa összegre történő felemelését, másodlagosan a másodfokú bíróság és az ítéletábla végzésének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra, a csatlakozó fellebbezés érdemi elbírálására és új határozat hozatalára való utasítását kérte.

- [21] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság a tanúvallomások és egyéb bizonyítékok alapján tévesen állapította meg a tényállást és helytelen jogi következtetések levonásával állapította meg a felmondás jogellenességét is. A felperesnek a ... Kft. jegyzőkönyvével kapcsolatos súlyos hanyagsága elsősorban a közvetlen felettese által kiadott, a taggyűlési jegyzőkönyv tervezet aznapi átvizsgálására adott utasítás megtagadásában állt, amely indokot az alperes a felperes közvetlen munkahelyi vezetője tanúvallomásával bizonyította a perben. A tanú a perben az alperest nem képviselte, az alperesi iroda - alperessel függelmi viszonyban nem álló - tagjaként és a felperessel együtt dolgozó személyként a felmondásban írtakat mindenben alátámasztotta. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a fenti kötelezettségszegést az alperes a perben nem bizonyította és nem konkretizálta. A perben nem két peres fél, hanem egy tanúvallomás és az egyik peres fél nyilatkozata állt egymással szemben, az alperes a Pp. 166. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási eszközzel az alperesi előadást igazolta. A munkaügyi perben a felmondás alapjául szolgáló kötelezettségszegést szükségképpen az annál jelenlévő, jellemzően olyan személyek tudják igazolni, akik a munkáltatóval valamilyen jogviszonyban állnak, kötelezettségszegésekről, például utasítás megtagadásáról írásbeli bizonyítékok ritkán állnak rendelkezésre; az, hogy az ilyen kötelezettségszegéseket a munkáltatótól független személyek tanúsítsák, nem lehet elvárás. Az alperes a felperes mulasztásait konkretizálta, azokat részletesen ismertette; a felperes azon hozzáállása, hogy a kiadott feladat elvégzése, a munkáltatója tájékoztatása nélkül hazamegy, közölve, hogy tetteinek következményei nem érdeklik - függetlenül a mulasztás súlyától, típusától - elfogadhatatlan.
- [22] A felperes közvetlen munkahelyi felettese tanúvallomása megerősítette a ... Kft. társasági iratai tervezetének nem megfelelő elkészítésével kapcsolatos felmondási indokot is, az alperes tehát a kötelezettségszegés tényét - a jogerős ítélet megállapításával ellentétben - ebben az esetben is bizonyította.
- [23] Az alperes szerint a másodfokú bíróságnak az Ütv.-n és a BH 2000.123. számú döntésen alapuló érvelése is téves, az Mt. 52. § (1) bekezdés a)-e) pontjaival ellentétes „megközelítésen” alapul. Az Mt. rendelkezése az általában elvárható szakértelemmel, gondossággal, a munkára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint történő munkavégzést valamennyi munkavállaló

kötelezettségévé teszi. A munkavállaló teljesítményének, kötelezettségzegésének, mulasztásának értékelésénél jelentősége van annak, hogy a munkavállaló az adott munkakörben milyen tapasztalattal rendelkezik. A felperes mintegy három éves társasági jogi gyakorlattal rendelkező ügyvédjelölt volt, így vele szemben alapvető elvárás volt, hogy súlyos mulasztásokat ne kövessen el. Magatartásának értékelésekor nincs jelentősége annak, hogy tevékenységét ügyvéd felügyelete alatt végezte, hiszen a munkaviszonyban érvényesülő alá-fölérendeltségre tekintettel valamennyi munkavállaló munkahelyi felettes irányítása, ellenőrzése és felügyelete mellett végez munkát. A felmondási jog jogszerű gyakorlásának nem feltétele az sem, hogy a munkavállaló kárt, vagy más sérelmet okozzon, ezért - a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben - nincs jelentősége annak, hogy a felperes mulasztásának volt-e hátrányos jogkövetkezménye. A felrótt hibáknak pl. az ügyfelek „felé” fennálló jó hírnév sérelme, vagy bizalomrendülés formájában lehetett volna hátrányos következménye. Az az intézkedés, amellyel a munkáltató azt kívánja megelőzni, hogy a folyamatosan hibákat vétő munkavállaló károkat okozzon, nem jogsértő. A jelen esetben a felperes által egymást követően vétett, a felmondást külön-külön is okszerűen alátámasztó hibák, a folyamat vezetett a felmondáshoz.

- [24] A ... jogi kiadvánnyal kapcsolatos felmondási indok okszerűtlenségére vonatkozó érvelés szintén téves, iratellenes, életszerűtlen és az Mt. 52. § (1) bekezdése figyelmen kívül hagyásán alapul. A munkavállaló a munkakörébe tartozó feladatokat kifejezett munkáltatói utasítás hiányában is köteles ellátni. A felperesnek az önként vállalt, általa - a korábbi tapasztalatai alapján ismert - feladat elvégzéséhez nem kellett külön utasításokat adni, a feladat elvégzésének felelőse a felperes volt, az ütemtervet is neki kellett kialakítania. Az adott helyzetben a megfelelő ütemű előrehaladás vele szemben elvárás volt. A jelen esetben a Ptk. 6:151. § (1) bekezdése analóg alkalmazásával nem lehetett volna arra a következtetésre jutni, hogy a munkáltató nem élhet a felmondás jogával, ha a munkavállaló láthatóan nem teljesíti határidőre a vállalt munkafeladatát. A másodfokú bíróság valótlanul állapította meg, hogy a feladatra nem voltak határidők, illetve megbeszélések. Az eredetileg 2014. májusban, végül júniusban befejezendő munka folyamatában a felperesnek, mint felelős szerkesztőnek vázlatot kellett volna készítenie, annak alapján a részfeladatokat ki kellett volna adni az iroda munkatársainak, a felperes azonban 2014. márciusáig ezt nem végezte el, ezért az érdemi munka el sem kezdődhetett. A felperest e munkában segítő, az alperessel megbízási jogviszonyban álló személy (...) tanúvallomása a felperes mulasztásait és a munkamoráljával kapcsolatos problémákat is alátámasztotta, a felperes ezen feladata alapján csupán a felmondás közlését követően küldött meg az alperesnek egy „komolytalan”, felhasználásra alkalmatlan másfél oldala rezümét. A kiadvány 2014-ben nem jelent meg, ami a felperes

mulasztásának volt köszönhető.

- [25] A másodfokú bíróság a felmondás további megállapításait tévesen tekintette a világos indokolással szemben támasztott követelményekkel ellentétesnek. Az indokolás ezen része nem önmagában képezte a felmondás indokát, hanem az ismertetett kötelezettségszegések tükrében volt releváns. A felmondás jogszerűsége szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy a felperes a munkáját korábban megfelelően végezte, figyelmeztetést sem kapott. Az alperes a felperes munkavégzésével kezdetben elégedett volt, a későbbiekben azonban nem, ezért került sor a felmondásra. A felmondási jog jogszerű gyakorlásának az Mt. és a bírói gyakorlat szerint sem feltétele, hogy a munkáltató megelőzően huzamosabb ideig „panaszkodjon”, a jogerős ítélet szerinti értelmezés a munkavállaló munkaviszonnyal kapcsolatos magatartására, vagy képességeire alapított felmondás jogintézményét kiüresítené. Az ítéleti érvelés téves azért is, mert amennyiben a felperes mulasztásait az alperes korábban szankcionálta volna, úgy a felmondásra nem kerülhetett volna sor.
- [26] Az alperes kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a felperes 2014. február 28-i értékelését követő magatartására vonatkozó bizonyítékokat, volt munkatársai (... , ... , ...) tanúvallomását és a március 10-11-i munkavégzési kötelezettsége elmulasztására csatolt okirati bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta. Ezen bizonyítékok a felperes kötelezettségszegései és a munkahelyi légkört rontó viselkedése közötti összefüggést, azt, hogy a felperes a munkájával már alig törődött, alátámasztották, amely körülmény és a korábbi kötelezettségszegései együttesen adtak alapot a munkaviszonya felmondással történő megszüntetésére.
- [27] Az alperes súlyos, az ügy érdemét érintő, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelentő szabályszegésként kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. más rendelkezései által sem ismert rész-közbenső ítéletet hozott. Álláspontja szerint jogerős ítélet hozatalának nem volt helye, a másodfokú ítélet meghozatalakor ugyanis még a csatlakozó fellebbezését elutasító végzés nem volt jogerős.
- [28] Az alperes az ítélet tábla 3. számú végzésével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a Pp. 244. §-a téves, a csatlakozó fellebbezés jogintézményét kiüresítő értelmezését kifogásolta. Érvelése szerint a jelen pernek két fő tárgya van, a jogellenes munkaviszony megszüntetés és jogkövetkezményei, valamint a rendkívüli munkavégzés ellenértéke. Ezek a követelések tárgyi keresethalmazatot képeznek, így a per fő tárgyat érintő fellebbezés nem gátolja a másik fő tárgyra is kiterjedő, járulékos jellegű jogorvoslatot. Az alperes szerint az eljáró bíróságok a bírói gyakorlatnak megfelelő döntést hoztak, a jelenlegi gyakorlat azonban a Pp. rendelkezései nyelvtani értelmezésével is ellentétes, contra legem jogértelmezésen alapul, amelyet az általa felhívott kommentár- és más jogirodalom is alátámaszt.
- [29] Az alperes a csatlakozó fellebbezésében foglaltak fenntartása

mellett, annak a Kúria általi, érdemi elbírálása esetére arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a túlmunkáért járó díjazás tárgyában a Pp. 3. § (1) bekezdése, 164. § (1) bekezdése megsértésével hozta meg döntését. Az elsőfokú bíróság a felperes kereseti kérelmén túlterjeszkedett és a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó következetes ítélkezési gyakorlatot (3/2014. sz. elvi döntés, Mf.639.840/2012/9.) is figyelmen kívül hagyta. Az elsőfokú bíróság azzal, hogy a rendkívüli munkavégzés ellenértékét a felperes által megadott heti átlagos túlóraszám alapulvételével számolta ki, megsértette a tisztességes eljárás követelményét is.

- [30] A perköltség összegének elsőfokú bíróság általi meghatározását az alperes azért kifogásolta, mert a bíróság az e tárgyban benyújtott okirati bizonyítékokat (ügyvédi megbízási szerződések, számlák), valamint a jogi képviselő által kifejezett tevékenység minőségét és mennyiségét is figyelme kívül hagyta. Az elsőfokú bíróság tévesen, a becsatolt okiratokkal is ellentétesen rögzítette, hogy a munkadíj mértéke nem felel meg a piaci viszonyoknak; a fentiek alapján az alperes az ügyvédi munkadíjra - az IMr. 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel - 1.500.000 forint+áfa összegben jogosult.
- [31] Az alperes arra az esetre, ha az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel támadott rendelkezései megváltoztatására a Kúria előtti eljárásban nem lenne lehetőség, kérte a csatlakozó fellebbezést elutasító és az azt helybenhagyó végzések hatályon kívül helyezését és a törvényszéknek a csatlakozó fellebbezés érdemi elbírálására való kötelezését.
- [32] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet és a jogerős végzés hatályában való fenntartását, valamint az alperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a törvényszék végzésével és az elsőfokú ítélettel szemben nincs helye felülvizsgálati kérelemnek. Az alperes ezen határozatok tekintetében elmulasztotta a Pp. 272. § (1) bekezdésében írt határidőt, felülvizsgálati kérelem a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján nem jogerős ítélet és nem jogerős végzés ellen nem terjeszthető elő. Azonos indokok miatt nincs lehetőség az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatására sem, ezért a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának van helye. A felperes kérte a másodfokú végzés és a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az új eljárás lefolytatására irányuló kérelmek hivatalbóli elutasítását is, valamint a kérelmek érdemi elbírálása esetén a felülvizsgálati kérelmek elutasítását. A hivatalbóli elutasítás iránti kérelmét a Pp. 272. § (2) bekezdésére alapította, hivatkozott arra, hogy az alperes nem adta elő, hogy milyen tartalmú új határozat meghozatalát kívánja, amely hiányosság pótlására a felülvizsgálati eljárásban - a Pp. 272. § (5) bekezdése értelmében - már nincs lehetőség.
- [33] A felperes szerint a másodfokú bíróságnak rész-közbenső ítélet meghozatalára - ahogyan arra a Kúria gyakorlatában is van példa - volt eljárásjogi lehetősége, annak meghozatalát nem akadályozta az

sem, hogy a másodfokú végzést még nem hozta meg az ítélőtábla.

- [34] A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül, megalapozottan döntött a felmondás jogellenességéről, helytállóan foglalt állást arról is, hogy a rendeltetésellenes joggyakorlás vizsgálatának másodlagosan van csak helye. Az alperes felülvizsgálati kérelmében, ahogyan már a perben is, félrevezető módon idézte dr. Szabó Barbara tanúvallomását, a tanú a perben a felperes teljesítményét illetően nem saját véleményét osztotta meg a bírósággal, hanem arról nyilatkozott, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a felmondás indokairól milyen tájékoztatást adott. Az alperes tévesen idézte az elsőfokú ítéletnek a túlóra iránti kereseti kérelemre vonatkozó részét is, az indokolás tartalmazza, hogy a felperes ezen kérelmét az utolsó tárgyaláson az összecszerűségében módosította.
- [35] A felperes a perköltségre vonatkozó felülvizsgálati kérelmet azért tartotta megalapozatlannak, mert azonos munkáért kétszer nem igényelhető perköltség. Az alperes jogi képviselői által csatolt, a 2014. június 14-én kelt és a 2015. március 27-én kelt módosítással sem érintett megbízási szerződés rögzíti, hogy a megbízás az esetleges jogorvoslati eljárásokra is kiterjed, a felek pedig az ügyvédi megbízási díj maximális felső határát 1.500.000 forint + áfa összegben állapították meg. Az alperes a másodfokú tárgyaláson akként módosította a kérelmét, hogy a fenti összeget az első- és másodfokú eljárás összes költségeként jelölte meg. Az alperes a felülvizsgálati eljárásban nem élhet keresetmódosítással, felülvizsgálati kérelmében pedig nem eshetőlegesen előterjesztve, vagyis kétszeresen kéri - a másodfokú, majd az elsőfokú ítélet megváltoztatása útján - a megjelölt összeget. Amennyiben a felek a jogorvoslati eljárásokra is kiterjedő megbízásban maximálták a megbízási díj összegét, úgy valamennyi, vagyis az első-, a másodfokú és a felülvizsgálati eljárás utáni perköltség igény is összesen 1.500.000 forint+áfa összeg lehet. A másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban az IMr. 3. (5) bekezdése alapján csak a (2) bekezdés a) pontja szerinti átalány 50%-ára, nem pedig a teljes átalányra lehet igényt tartani, a perköltség bruttó 1.500.000 forint+áfa összegben való megjelölése pedig önmagában is ellentmondásos, hiszen az alperes vagy 1.500.000 +áfa, vagy bruttó 1.500.000 forintot igényelhet. A másodfokú bíróság az alperes javára 150.000 forint perköltséget kizárólag a másodfokú eljárásra tekintettel már megítélt, ezen jogerős ítéleti rendelkezést az alperes felülvizsgálattal nem támadta, így a megbízási szerződésben foglaltakra tekintettel, az abban kikötött összegből ezen összeget mindenképpen levonásba kell helyezni. A perköltség igényre vonatkozó felülvizsgálati kérelem a fentiek miatt, tekintettel arra is, hogy a kérelem megváltoztatásának nincs helye, nem alkalmas arra, hogy azt a Kúria érdemben elbírálja; mindezek miatt az alperes perköltség igénye elutasítása indokolt.
- [36] A felperes arra az esetre, ha a Kúria az alperes kérelme alapján a jogerős ítéletet érdemben felülvizsgálja, kérte, hogy a Kúria az

alperes részére a megbízási szerződés szerinti összegben és átalányként számítottan se ítéljen meg ügyvédi munkadíjat, illetve vegye figyelembe a másodfokú bíróság által megítélt 150.000 forint+áfa összeget. Hivatkozott arra, hogy a pertárgyérték valamennyi kereseti követelésének összeszámításával sem éri el az 5.000.000 forintot, amelyhez mértén a az alperes által igényelt összesen 1.905.000 forint összegű perköltség - figyelemmel az IMr. 3. § (2) bekezdés a) pontjára - rendkívül eltúlzott mértékű. Az IMr. a perköltség mérséklését a pertárgy értékhez viszonyítva is lehetővé teszi, a mérséklést indokolja az is, hogy az alperes a peres eljárás elején bejelentett, igen magas összegű igénnyel gazdasági erőfölényét kívánta „kiaknázni”, hogy a felperest eltántorítsa a pereskedéstől. Végül a felperes kérte, hogy ha a Kúria a perköltségről a megbízási szerződésben szereplő összeg alapulvételével döntene, úgy annak összegét a pertárgy értékkel való aránytalanság miatt az IMr. szerint megállapítandó átalány mértékére szállítsa le.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [37] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint - megalapozott.
- [38] A Kúria az alperes csatlakozó fellebbezését elutasító jogerős végzés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a tárgyaláson kihirdetett végzésével, a Pp. 270. § (2)-(3) bekezdése és 273. § (2) bekezdés a) pontja alkalmazásával hivatalból elutasította, a jogerős rész-közbenső ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt keretek között vizsgálta felül.
- [39] Az alperes felülvizsgálati kérelmében - egyebek mellett - vitatta a másodfokú döntés alapjául szolgáló tényállást, a bizonyítékokból levont következtetések helyességét, kifogásolta a tanúvallomások és az okirati bizonyítékok értékelésének elmulasztását, és hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy a felmondás jogszerűségét sikerrel bizonyította a perben. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a kérelem tartalma szerint [Pp. 3. § (2) bekezdés] - a felülvizsgálati kérelemben felhívott jogszabályok mellett a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján is vizsgálta.
- [40] A Kúriának - a Pp. 275. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között eljárva - elsőként arról kellett állást foglalnia, hogy történt-e a másodfokú bírósági eljárásban olyan lényeges, az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértés, ami a másodfokú eljárás megismétlését indokolja. Az alperes ebben a körben a Pp. 253. § (2) bekezdése megsértésére hivatkozott, amely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú ítéletet egészben vagy részben megváltoztatja, illetőleg közbenső ítéletet vagy részítéletet hoz. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelmet elutasító részében érdemben helyesnek, a

jogellenes munkaviszony megszüntetés megállapítására és jogkövetkezményei alkalmazására irányuló keresetet elutasító döntést érdemben helytelennek ítélte, ez utóbbi körben, tekintve, hogy a követelés összegszerűsége vitás kérdéseiben további bizonyításra volt szükség, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A bírói gyakorlat a rész-közbenső ítélet formájában történő döntéshozatalt illetően nem egységes, a megoldás a felsőbb szintű bíróságok gyakorlatában is ismert [Pfv.I.20.742/2014/8., Pfv.V.20.211/2015/8., Pfv.IV.20.020/2016/10., Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI.17.) vélemény, stb.]. Az alperes a Pp.-nek a részítélet és a közbenső ítélet formájában történő döntéshozatal feltételeit szabályozó rendelkezései [Pp. 213. § (2)-(3) bekezdés] sérelmét nem állította, felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogával összefüggésben milyen eljárási cselekmény pótlása, vagy ismételt lefolytatása miatt szükséges a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása. Mindezek alapján az alperes a fenti körben alaptalanul hivatkozott eljárási szabálysértésre.

[41] A Kúria a felmondás jogellenességének megítélése kapcsán mindenképp előtt arra mutat rá, hogy a széles körben lefolytatott bizonyítás adataiból egyértelműen kitűnt, hogy a felmondáshoz vezető folyamatot a felperes szakvizsgára való jelentkezésével kapcsolatos konfliktus indította el. A konfliktus eredője a munkajogviszonyban álló felek között nem ritkán kialakuló érdekellentét, egyfelől a munkáltató jogos gazdasági érdekeinek, a megfelelő színvonalú, folyamatos, tervezhető működés biztosításához fűződő érdeknek, másfelől a munkavállaló szintén jogos, a foglalkozás (jelen esetben az ügyvédi tevékenység) gyakorlása szükséges feltételeinek mielőbbi megteremtéséhez, a szakmai előmenetelhez fűződő érdeknek az ütközése volt. A jelen esetben a felperes nem tanulmányi szabadság igénybe vételének biztosítását, hanem a szakvizsgára való jelentkezés feltételeként jogszabályban [a jogi szakvizsgáról szóló 5/1991. (IV.4.) IM rendelet] előírt igazolás kiadását kérte, amelyet az alperes a munkajog szabályai alapján nem volt jogosult megtagadni. A felek a perbeli konfliktus mentén kialakult vitás helyzet felszámolására a Mt. Első rész „Általános magatartási követelmények” alatti 6.-8. §-ai, és az Mt. Második részében rögzített, a munkajogviszonyból származó kötelezettségeiket szabályozó rendelkezések betartásával voltak kötelesek; e körben vizsgálat tárgyát az képezte, hogy a felperes az Mt. 52. § (1) bekezdésében nevesített kötelezettségeit – a munkaviszonya megszüntetésére alapot adóan – megszegte-e, illetve hogy az alperes az Mt. 7. § (1) bekezdésébe ütközően gyakorolta-e a felmondás jogát.

[42] A Kúria a másodfokú bíróság által a felmondás jogellenessége körében kifejtettekkel – a Pp. 166. § (1) bekezdése, 206. (1) bekezdése megsértése, részben a felmondás, valamint az Mt. alperes által felhívott rendelkezéseinek az ügyre vonatkoztatott eltérő

értelmezése okán - csak kis részben értett egyet.

- [43] A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálata során abból indult ki, hogy az alperes a felmondást az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontjában kifejezetten nevesített kötelezettségek megszegésére, a felperes hibás, illetve elégtelen munkavégzésére, mulasztásaira és egy a munkahelyi felettese által kiadott, el nem végzett munkafeladat számonkérésekor tanúsított - szintén az Mt. 66. § (2) bekezdése körébe tartozó - magatartására alapította; a felperes a perben valamennyi indok valóságát vitatta.
- [44] A másodfokú bíróság a ... Kft. taggyűlési jegyzőkönyve ellenőrzésére vonatkozó munkafeladattal kapcsolatban felrótt mulasztást és magatartást azért nem tartotta megállapíthatónak, mert a felperes állításával szemben kizárólag egy tanú (a közvetlen munkahelyi vezető) vallomása állt szemben, és mert az alperes határidő tűzését sem bizonyította. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felmondás jogszerűségének megítélése szempontjából a Pp. 166. § (1) bekezdése szerinti bizonyíték (tanúvallomás) a jogerős ítéletben megjelölt indokok alapján nem volt mellőzhető. A felperes felett munkáltatói jogkört nem gyakorló közvetlen munkahelyi vezető meghallgatására a perben tanúként, nem pedig az alperes képviselőjeként került sor. A Pp. bizonyítási rendszerében az unus testis nullus testis római jogi alapelv nem érvényesül, a Pp. szabályozása a szabad bizonyítás elvén nyugszik: a bíróság - főszabály szerint - alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas [Pp. 3. § (5) bekezdés]. A felperes a perben a közvetlen munkahelyi vezetője tanúkénti meghallgatását ellenezte, mert a tanú, közvetlenül a keresetlevele benyújtását követően az iratokba betekintett, ezt a hivatkozását azonban utóbb nem tartotta fenn; a felperes a tanúmeghallgatások után a közvetlen munkahelyi vezető (és más tanúk) vallomásának figyelmen kívül hagyását elfogultság miatt indítványozta. A közvetlen munkahelyi vezető tanúvallomását a felperes által megjelölt okok miatt sem lehetett figyelmen kívül hagyni. A polgári (munkaügyi) perben arról, hogy a meghallgatott tanú vallomása alkalmas-e valamely, a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyítandó tény (jelen esetben a felmondási indokok valóságának) alátámasztására, a bíróságnak a bizonyítékok Pp. 206. §-a szerinti értékelésével kell döntenie, amely mérlegelési tevékenységéről, azon belül arról, hogy a tanú vallomását milyen okok miatt (pl. a tényállítások ellentmondásossága, önmagának, vagy más bizonyítékoknak ellentmondó volta, életszerűtlenség, szavahihetetlenség, elfogultság) miatt nem tartja elfogadhatónak, az ítéletben köteles számot adni [Pp. 221. § (1) bekezdés].
- [45] A felperes közvetlen munkahelyi vezetőjének tanúvallomásában ellentmondások - sem a saját, sem más tanúk előadásával, vagy az okirati bizonyítékokkal való összehasonlításban - nem voltak

fellelhetők, és olyan tények, körülmények sem merültek fel, amelyek miatt a tanú elfogultságára, szavahihetetlenségére lehetne következtetni. A következetes bírói gyakorlat szerint (pl. Mfv.I.10.251/1999/2., Mfv.I.10.014/2009/3.) önmagában az, hogy a munkaügyi perben meghallgatott tanú a munkáltató alkalmazásában áll, vagy részére más jogviszonyban munkát végez, vele gazdasági kapcsolatban áll, elfogultságot nem jelent.

- [46] A jelen ügyben a tanú - konkrét példákat is felhozva - következetesen állította, hogy a felperes munkavégzésében 2013. decemberétől negatív tendenciákat tapasztalt, „hanyagabbul kezdett dolgozni”, a munkáját már „nem olyan lelkiismeretesen”, nem a kellő körültekintéssel végezte. Ezt a tendenciát az alperes által megbízás keretében foglalkoztatott, az irodában folyó munkáról, az ügyvédjelöltek munkavégzéséről is kellő ismerettel rendelkező személy (...) tanúvallomása is megerősítette. A közvetlen munkahelyi vezető részletesen nyilatkozott a ... Kft. taggyűlési jegyzőkönyvével kapcsolatban kiadott feladat elvégzésének elmaradásáról és a felperes magatartásáról is. A tanú elmondta, hogy az általa délután kiadott feladat elvégzéséről 18 órakor, a felperes munkahelyről való távozásakor érdeklődött, kérdésére a felperes a felmondásban rögzített, a tanúból megütközést kiváltó választ adta; a választ a tanú a már említett, a felperes munkavégzése minősége, munkához való hozzáállása romlását jelentő tendencia részeként értékelte. A felperes maga sem állította, hogy a 2014. február 28-án kiadott feladatot nem aznap kellett elvégeznie, a tanú fenti tényállításait a tárgyaláson nem vonta kétségbe, azt a tanúhoz intézett kérdések feltételével sem próbálta cáfolni, olyan állítást, nyilatkozatot, ami közte és a tanú között szembesítés elrendelését indokolta volna, nem tett, szembesítést maga sem indítványozott (28. sz. jkv. 8-9. old). A tanú a fenti eset kapcsán egyebekben megemlítette azt is, hogy a felperesnek, akivel egyébként a személyes kapcsolata is jó volt, jelezte, hogy olyan mintha szabotálná a munkát és megkérdezte, hogy miért nem mond fel, ha nem érzi jól magát, amire a felperes - anyagi okokra és a szakvizsgájára való felkészülésre hivatkozva - azt válaszolta, hogy számára előnyösebb, ha megvárja amíg felmondanak neki.
- [47] Az elsőfokú bíróság a közvetlen munkahelyi vezető (és a többi tanú) vallomását a felmondást alátámasztó bizonyítékként elfogadta, a másodfokú bíróság olyan okot, ami miatt a tanú vallomását a bizonyítékok köréből ki kellett volna rekeszteni, nem jelölt meg, ilyennek - a fent kifejtettek szerint - önmagában nem tekinthető az, hogy a fél előadásával szemben csupán egy tanú vallomása áll.
- [48] A közvetlen munkahelyi vezető tanúvallomása a ... Kft. taggyűlési iratok előkészítésével kapcsolatban felrótt, a vagyonfelosztási arány téves meghatározásával, a módosítandó pontok megjelölésével kapcsolatos hibákat szintén alátámasztotta. Az alperes a perben a felmondásban megjelölt ezen indok körében jogosult volt további, a felperes hibás munkateljesítését alátámasztó tények bizonyítására, a felperesi kötelezettségszegések értékelésekor így figyelembe

kellett venni a végelszámoló részére adott, a székhely áthelyezés költségkihatásairól való téves tájékoztatásra és a zárómérleg közvetlen munkahelyi vezetőnek történő késedelmes megküldésére szolgáltatott bizonyítékokat is. A fenti kötelezettségszegéseket a közvetlen munkahelyi vezető tanúvallomása igazolta, a tanú nyilatkozott arról is, a felperes az erre vonatkozó kérdéseire nem tudott érdemi választ adni, valamint hogy az általa észlelt és kijavított hibák ronthatták volna az ügyfelek iroda általi megítélését és komoly anyagi kihatásai is lehettek volna. A felperes a tárgyaláson a tanú fenti tényállásait sem cáfolta, szembesítésre okot adó kérdést, előadást nem tett, a tanú vallomásának a bizonyítékok köréből való kirekesztésére, az általa előadottak valóságának megkérdőjelezésére alapot adó okok nem merültek fel, így - a másodfokú bíróság álláspontjával szemben - ezen indok esetében sem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy az alperes a perben nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének.

[49] A Kúria itt tér ki arra, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott az elsőfokú eljárás során arra, hogy az alperes által csatolt okirati bizonyítékokat azért nem lehet figyelembe venni, mert a számítógépen tárolt iratokhoz az ott dolgozóknak hozzáférése volt. A bizonyítás ebben a körben - a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján - az okiratok utólagos módosítását, manipulálását állító felet terheli, az Mt. 64. § (2) bekezdésének, a megszüntető jognyilatkozat indoka valósága és okszerűsége bizonyítását szabályozó rendelkezése - a felperes érvelésétől eltérően - nem alkalmazható, a felperes pedig a perben nem bizonyította, hogy az okiratokban az alperes utólag, a felmondás alátámasztása érdekében, vagy más okból bármely változtatásokat eszközölt volna.

[50] A Kúria nem osztotta a másodfokú bíróság Mt. 66. § (2) bekezdése alkalmazásával és értelmezésével kapcsolatos álláspontját. A jogerős ítéletben foglaltakkal szemben nem volt jelentősége annak, hogy a felperes okozott-e tényleges hátrányt (kárt) az alperesnek. Az Mt. szerint a munkaviszony fennállása alatt a munkáltató jogos gazdasági érdekeinek a pusztá veszélyeztetése is tilos [Mt. 8. § (1) bekezdés], ez pedig a felperes hibás munkavégzésével megvalósult. A felmondás jogszerűsége szempontjából annak sem volt jelentősége, hogy a felperes ügyvédjelöltként a munkáltató felügyelete mellett látta el feladatait. Az alperes helyesen mutatott rá felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a fenti körülmények a felperest nem mentesítették azon kötelezettsége alól, hogy az Mt. 52. § (1) bekezdésében foglalt elvárásoknak megfelelően dolgozzon, és a felrótt kötelezettségszegések, mulasztások értékelésekor figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a felperes egy szakvizsga előtt álló, három évet meghaladó joggyakorlattal, tapasztalattal bíró ügyvédjelöltként végezte munkáját. Mindemelllett a felmondásban elsőként megjelölt indok nem önmagában a munkavégzés minőségére vonatkozott, az alperes a felperes magatartásával, az őt számon kérő felettesének való válaszával, elfogadhatatlan

reakciójával indokolta a felmondást, amely magatartás az önálló munkavégzéssel összefüggésbe nem hozható.

- [51] A másodfokú bíróság a ... kiadvány kapcsán helytállóan foglalt állást arról, hogy konkrét határidők meghatározása, a munka ütemezésére vonatkozó egyértelmű alperesi utasítás hiányában a felperes részéről kötelezettségszegést nem lehet megállapítani. Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott Ptk. 6:151. § szerinti „előzetes szerződésszegés” intézménye a munkaviszonyban nem alkalmazandó (Mt. 31. §). Ennek elvi indoka az, hogy a teljesítéssel késlekedő munkavállalóval szemben a munkáltató - egy polgári jogi szerződés jogosultjával ellentétben - számos intézkedéssel élhet a teljesítés előmozdítására, így különösen a munkaköri feladatok átütemezésével, konkrét közbenső határidők megállapításával, rendkívüli munkaidő elrendelésével, figyelmeztetéssel vagy a fegyelmi jogkör gyakorlásával. Ha a munkáltató nem él ezekkel az eszközökkel, a munkavállaló esetleges késedelmes teljesítéséből eredő kockázatot vállalnia kell.
- [52] Az alperes alappal vitatta a másodfokú bíróság azon - az Mt. 64. § (2) bekezdése MK 95. számú állásfoglalás szerinti értelmezésén alapuló - álláspontját, amely szerint a felmondás utolsó bekezdésében megjelölt okok nem felelnek meg a világos indokolás követelményének. Az MK 95. sz. állásfoglalás szerint a felmondás világosságához nem szükséges a felmondási ok részletes leírása, hanem a körülményekhez képest elegendő az ok összefoglaló megjelölése is. A felmondás pontosan megjelölt, azt közvetlenül megelőző rövid időszakra (a 2014. február 28. és március 13. közötti 10 munkanapra) vonatkozva tartalmazza, hogy a felperesnek „ezen időben érdemi munkája az elvárhatónál kevesebb és alacsony színvonalú volt”, a felmondásban nem szerepelt, és az alperes a perben sem állította, hogy a felperes 2014. február 28-tól semmilyen munkát nem végzett. Az alperes a felmondásban összefoglalóan megjelölt indokot a perben megfelelően konkretizálta, azt, valamint hogy a felperessel való együttműködés az utolsó időszakban elnehezült - a felülvizsgálati kérelemben részletezettek szerint - több tanú (... , ... , ... , ... , ...) vallomása is megerősítette.
- [53] A Kúria hangsúlyozza, hogy a felmondás jogszerűségének megítélése szempontjából nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az alperes egy folyamatot, a felperes munkavégzésében és magatartásában jelentkező negatív változásokat értékelve döntött a munkaviszony felmondással való megszüntetéséről. Az alperes a jogviszonyt nem azonnali hatályú felmondással szüntette meg, a felmondás jogszerűségének megállapításához nem szükséges az, hogy a kötelezettségszegések, mulasztások súlyosak legyenek és/vagy hátrányos következményekkel járjanak. A felperest a munkaviszonyból származó, az Mt. 52. § ((1) bekezdés c) pontjában írtaknak megfelelő feladatellátás kötelezettsége teljesítése alól nem mentesítette az a körülmény sem, hogy a munkavégzése, munkához való hozzáállása negatív irányú változását a szakvizsgára való jelentkezését akadályozó alperesi

magatartás okozta. A perbeli időszakban ezzel összefüggésben kialakult konfliktushelyzet, a felek közötti munkakapcsolat, a bizalmi viszony megromlása körülményeit - a felperes keresetében és fellebbezésében megjelölt körben - a felmondási jog visszaélészerű gyakorlása, az Mt. 7. § (1) bekezdése alperes általi megsértése vizsgálatával, az erre vonatkozó bizonyítékok alapján lehet és kell értékelni.

[54] A fent kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a perben eleget tett az Mt. 64. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének, bizonyította az Mt. 66. § (2) bekezdésében foglalt feltételek fennállását. A másodfokú bíróság a joggal való visszaélés tilalmának alperes általi megsértésével kapcsolatos fellebbezést csak részben, a bizonyítási, vizsgálati sorrend kérdésében bírálta el; arról, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható-e, hogy az alperes a felmondás jogát az Mt. 7. § (1) bekezdésébe ütköztetve gyakorolta, a Kúria nem foglalhat állást, mert az a felek jogorvoslati joga elvonását eredményezné. Mivel felek pernyertességének-pervesztességének aránya a fenti vitás kérdés eldöntése nélkül nem állapítható meg, a Kúria az elsőfokú perköltség összegét sem határozhatja meg. Ezért a Kúria a jogerős rész-közbenső ítélet azon rendelkezését, amelyben a másodfokú bíróság a felmondás jogellenességét megállapította és az elsőfokú bíróságot a követelés összegszerűsége, valamint az elsőfokú perköltség tárgyában új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, a Pp. 275. § (4) bekezdése alkalmazásával hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte, a rész-közbenső ítélet felülvizsgálattal nem támadott rendelkezéseit nem érintette.

[55] A megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak az elsőfokú döntés megalapozottságáról a fellebbezésben foglalt, a felmondási jog Mt. 7. § (1) bekezdésébe ütköző gyakorlása tárgyában felhozott felperesi kifogások vizsgálatával kell döntenie [Pp. 275. § (5) bekezdés]; az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéséről a másodfokú bíróság - a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés keretei között - az Mt. 7. § (1) bekezdésével kapcsolatos fellebbezés elbírálása eredményének függvényében dönt.

Záró rész

[56] A Kúria a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét és a felülvizsgálati eljárás illetékét - az IMr. 3. § (2) bekezdése és (5) bekezdése, valamint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alkalmazásával - csupán megállapította, annak viseléséről az eljárást befejező határozatot hozó bíróság dönt [Pp. 275. § (5) bekezdés].

[57] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. május 28.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin
s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő